

Verslag

datum 11 oktober 2016
 project Kennistafel Veiligheid Windenergie
 betreft Notulen Kennistafel Rivierenland 11-10-2016

Agenda

1. *Opening*
2. *Juridische basis*
 1. *Windenergie in relatie tot infrastructuur (spoor, weg, buis, hoogspanning, water)*
 2. *Actualiteit, stand zaken in de praktijk en het beleidsveld*
 3. *Doorkijk naar omgevingswet*
3. *Wat verder ter tafel komt*
4. *Afsluiting*

Aanwezigen

Naam	Organisatie
Mark Heinen	ProRail
Ingrid Riegman	OD Veluwe IJssel
Boudewijn de Hoop	OD Rivierenland
Harmen Gorter	OD Rivierenland
Rolf van Os	Gemeente Geldermalsen
Dirk-Jan de Boer	Provincie Gelderland
Mark Geurts	OD regio Nijmegen
Marcel Scherrenburg	OD regio Arnhem
Joris Jennen	Antea Group
Jeroen Eskens	Antea Group
Anne Oerlemans	Antea Group

Verslag

1. Opening door Joris

Joris licht het doel en de geschiedenis van de kennistafels toe. Hierbij geeft hij aan dat om de ontwikkeling van windturbines in Nederland veiliger en soepeler te laten verlopen, kennisuitwisseling van belang is. Het IPO en Antea Group ondersteunen en financieren dit initiatief. Hij verwijst naar de website met daarop een toelichting op de hoofdlijnen van het onderwerp, een overzicht van jurisprudentie en een helpdesk (www.kennistafelveiligheidwindenergie.nl). Hij vertelt het verloop van de voorgaande kennistafels en licht toe dat dit de laatste regionale tafel is, waardoor alle regio's zijn aangedaan.

2. Voorstelronde en het benoemen van aandachtspunten

Ieder geeft aan wat zijn of haar functie is, en welke aspecten hij of zij graag wil bespreken aan deze kennistafel. Hier blijkt dat veel van de aanwezigen nog vrij onbekend zijn in het onderwerp en dat er geen projectontwikkelaars aanwezig zijn.

3. Presentatie door Jeroen Eskens

Jeroen legt het aspect externe veiligheid bij windturbines uit: wat kan er gebeuren met een windturbine en wat is de impact hiervan op de omgeving? Hij benoemt de verscheidenheid die bestaat aan wet- en regelgeving over dit onderwerp, en geeft aan dat dit vaak tot verwarring leidt. Hij geeft hierbij aan dat het bestaan van risicokansen door het mogelijke falen van een windturbine ook kan leiden tot reacties van partijen zoals Gasunie. Er bestaat beleid voor de wijze waarop moet worden omgegaan met dergelijke faalrisico's, maar in veel situaties geeft de wet geen norm. Daarom stelt Gasunie (evenals andere partijen) haar eigen beleid op.

(Beleid Windturbines en Gasinfrastructuur; Gasunie v8

<http://www.kennistafelveiligheidwindenergie.nl/doc/LAJ%2015%200616%20Beleid%20windturbines%20GTS%20externe%20informatie%20v8%2031-08-2015.pdf>)

4. Vragen en discussie

Provincie Gelderland: Is de beginvraag niet: kan ik mijn windturbine daar neer zetten m.b.t. tot bebouwing/kwetsbare objecten? En hoe zwaar moet je de rest dan wegen als dat al past?

Jeroen legt uit dat er onduidelijkheid is over de gestelde beleidsvisies van diverse partijen en de mate waarin deze wel of niet als verplicht moeten worden gezien. Er zijn in NL veel verschillende rekenmodellen voor het berekenen van risico's en effecten. Antea Group heeft nu opdracht voor het maken van een online uniform model (ballistisch rekenmodel zonder luchtkrachten).

OD Arnhem vraagt: Waarvan wordt dan gebruik gemaakt bij deze modellen?

Jeroen: Sommige modellen zijn met het gebruik van luchtkrachten, en sommige zonder. Modellen met luchtkrachten zijn duur (in het opbouwen van het model en omdat alle windsnelheden apart doorgerekend worden, hetgeen veel rekentijd vergt).

Provincie Gelderland: Is er een inhoudelijk argument om te kunnen zeggen dat het effect van een windmolen op een gasleiding groter is dan het effect van een windmolen op een weg?

Jeroen: Ja, een gasleiding is er permanent, en op de weg is vervoer van gevaarlijke stoffen niet altijd aanwezig, en wordt daarom niet meegenomen in het risicoplafond. Gasunie stelt zich kritisch op bij windturbines wanneer windturbines moeten meedelen in de risicoruimte van hun gasleidingen. Dit probleem speelt niet voor ProRail en Rijkswaterstaat.

OD Rivierenland: Is dat zo? In feite hebben zij zich gebonden aan een maximale PR-contour, het risico wordt door een nieuw windpark toch groter dan het plafond?

Jeroen: Nee, (...). In het Besluit externe veiligheid transportroutes, en in de wettelijk aangegeven rekenmethoden wordt geen relatie gelegd met het toegevoegde risico van windturbines. Dit is ook wel logisch, want vanwege de beperkte verblijfsduur van de gevaarlijke stoffen, is er geen relevante risicobijdrage.

Provincie Gelderland: Kan me voorstellen dat Gasunie en ProRail dit vervelend vinden.

Joris: Dit kun je ook aanvaardbaar achten vanuit het standpunt van maatschappelijk nut & duurzaamheid.

OD Veluwe IJssel: Horen windturbines wel bij externe veiligheid, het gaat immers niet om gevaarlijke stoffen? Is dit de tijd voor nieuwe normstellingen binnen de omgevingswet?

Jeroen: Windturbines geven in de omgeving een risico op overlijden, dit kan ruimtelijk worden vertaald in risicocontouren. En dit is tevens de parallel met de EV-wetgeving. Maar er zijn wel enkele rare vertalingen. Bijvoorbeeld: windturbines mogen van het Activiteitenbesluit binnen hun PR10⁻⁵ geen beperkt kwetsbare objecten hebben. Dit is een unieke uitzondering in de EV-wetgeving. Deze uitzondering is te herleiden uit het feit dat het

Activiteitenbesluit geen afwegingsmogelijkheid voor beperkt kwetsbare objecten kent en het Besluit externe veiligheid inrichtingen wel.

Dus men stond voor de keuze: moeten we het algemeen toestaan of algemeen tegenhouden? Om die reden is het verboden, dat is dus geen beschermingsdoelstelling maar puur juridisch. Het gevolg is dat bedrijventerreinen verlies moeten nemen op de kavelwaarde door juridische beslissingen en definities. In de praktijk blijkt dit belemmerend te werken bij de locatiekeuze voor windturbines.

OD Regio Nijmegen: Maar dat verlies moet dan worden opgenomen in de omzet van de windturbine.

Jeroen: Makkelijke plekken voor wind zijn op, en daarom is dit juridisch een obstakel voor de groei van windenergie.

Gemeente Geldermalsen: Dat ben ik niet mee je eens. Er zijn toch genoeg plekken waar dit niet geldt?

Jeroen: Inderdaad, maar er is ook een aantal plekken waar het wel een probleem geeft.

Jeroen: Hier een ander voorbeeld, de omgang met het 10%-criterium: sommige partijen stellen dat de faalkans van bijvoorbeeld een leiding met niet meer dan 10% mag toenemen. Het effect: je schuift de windturbine naar de leiding toe die al gevaarlijk is, en verder weg van de leiding die nog niet gevaarlijk was, want een windturbine bij een leiding met een hoge faalkans geeft 10% meer ruimte voor risicotoevoeging dan een windturbine bij een leiding met een lage faalkans. Het 10%-criterium wordt hier dus fout gebruikt.

Provincie Gelderland: Hoezo is dit een probleem? Je maakt hem toch maar een klein beetje gevaarlijker, want hij is toch al gevaarlijk. Het is nogal relatief, er valt voor allebei wel wat te zeggen.

OD Veluwe IJsselland: Kan een gemeente niet afwijken van deze 10%-norm? Omdat het contraproductief werkt? Dat ze hierop hun eigen beleidsvisie maken?

De gemeente kan afwijken voor zover het niet in de wet staat (waarbij de wet het 10%-criterium ook nadrukkelijk anders gebruikt). Via het Bevi is wettelijk voorgeschreven dat je bij een Bevi-bedrijf het risico van dat bedrijf opnieuw moet onderzoeken als een windturbine de faalkans van een installatie met meer dan 10% laat toenemen.

OD regio Arnhem: Je gaat hiervoor als gemeente geen beleid maken hoor; het is een 'once-in-a-lifetime' situatie dat zoiets voor komt.

Joris: Het belangrijkste hierbij is dat er altijd wordt nagedacht; er kan wel beleid zijn; maar men moet altijd zelf denken.

Jeroen: Beperkt Kwetsbare Objecten zijn ook uitgesloten binnen de 10^{-5} . Wat mag je hier dan nog doen? In Delfzijl hebben we niet-kwetsbaar gedefinieerd. Dan blijkt dat de Raad van State toch nog iets toe wil staan als niet-kwetsbaar (zie uitspraak Kramer). Dit neem je in het bestemmingsplan op.

OD regio Arnhem: Ik heb een bedrijventerrein waar kwetsbare objecten zijn toegestaan. Hoe ga ik hier mee om als je die risicocontouren hebt?

Jeroen legt een casus op bedrijventerrein uit. Hoe doen we dit? Uitleg casus Waalwijk met GIS-viewer.

OD regio Arnhem: Dus je moet goed contact houden met de verschillende partijen?

Joris/Jeroen: Dat is inderdaad de kern: overleg met de partijen en betrek hen erbij. Dat is ook het doel van deze kennistafels, om met de partijen om tafel te zitten en te bediscussiëren wat hun standpunten zijn. Vandaag liep dat echter iets anders (...).

5. Afsluiting

Joris doet de afsluiting: Het is duidelijk dat het beleid in beweging blijft. De Omgevingswet zal weer tot veel veranderingen leiden, die we nu nog niet allemaal kunnen voorzien. Belangrijk is dat we wel steeds terugkomen tot de vraag: hoe worden risico's veroorzaakt en hoe leg je deze aan de bestuurders uit? Er moet uiteindelijk een zorgvuldig besluit genomen worden.